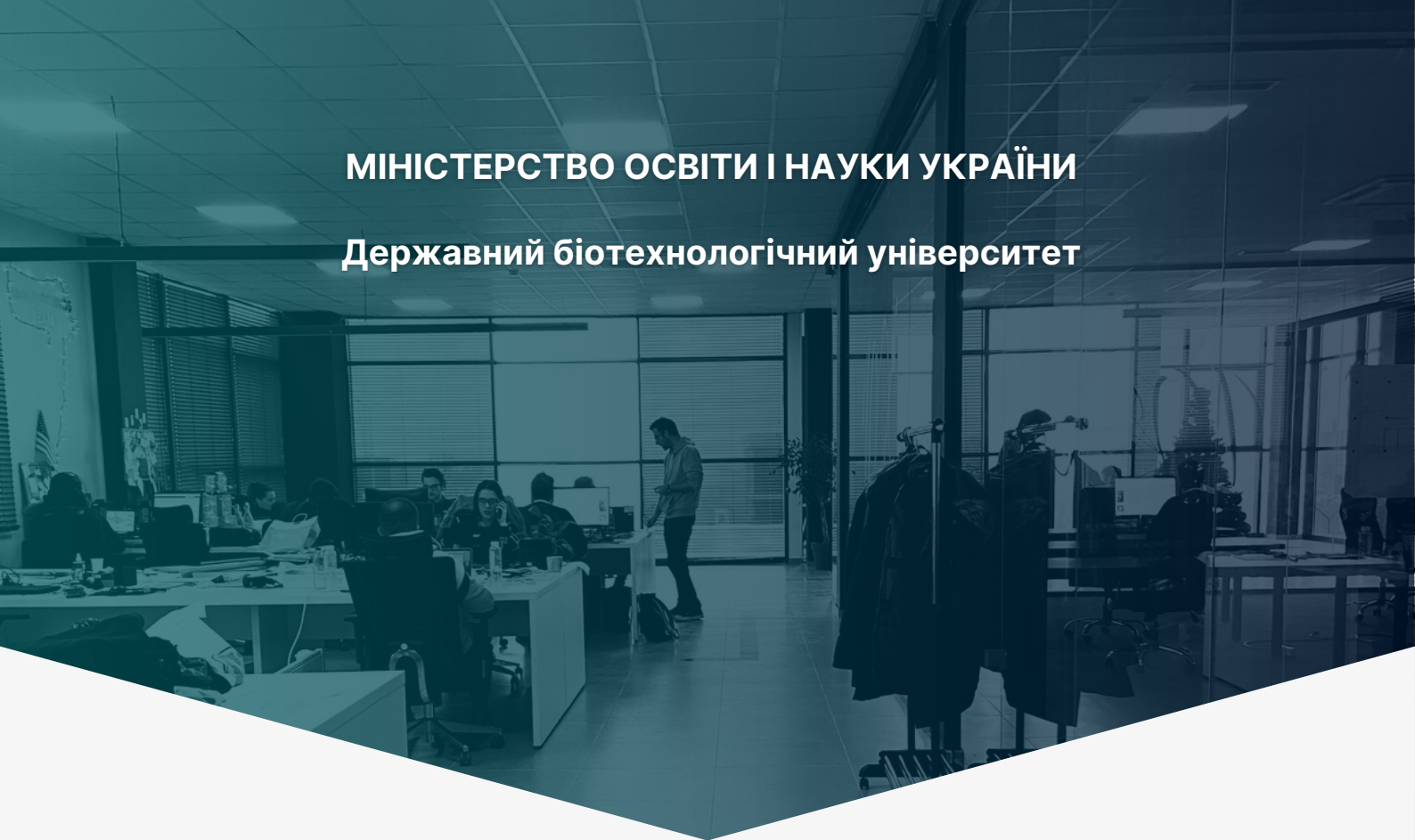

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний біотехнологічний університет

**ТРАНСФОРМАЦІЯ
ОБЛІКУ ТА БІЗНЕС-КОНСАЛТИНГУ
В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ:
СУЧАСНІ ТРЕНДИ, ВИКЛИКИ,
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

**МАТЕРІАЛИ
III Міжнародної науково-практичної конференції**

14 листопада 2025 року

**Харків
2025**

Міністерство освіти і науки України
Державний біотехнологічний університет
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Національна академія статистики, обліку та аудиту
Державний податковий університет
Державний університет «Київський авіаційний інститут»
Державний торговельно-економічний університет
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького
Одеський національний економічний університет
Західноукраїнський національний університет
Сумський національний аграрний університет
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій
Привілейований інститут управлінських бухгалтерів (CIMA) (Велика Британія)
Європейський інститут безперервної освіти (EIDV) (Словацька Республіка)
Міжнародна Академія Прикладних Наук у Ломжі (Республіка Польща)
Державний університет прикладних наук імені Станіслава Сташиця в Пілі (Республіка Польща)
Сілезька Академія (Республіка Польща)
Міжнародний університет Daffodil (Народна Республіка Бангладеш)
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
ТДВ «Інститут обліку і фінансів» Національної академії аграрних наук
ГО «Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України»
Компанія TG Consulting

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКУ ТА БІЗНЕС-КОНСАЛТИНГУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ: СУЧАСНІ ТРЕНДИ, ВИКЛИКИ, МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції

14 листопада 2025 р.

Co-funded by
the European Union

Харків
ДБТУ
2025

Організаційний комітет:

Голова комітету: *В.М. Михайлов*, д-р техн. наук, проф.

Заступники голови: *М.Л. Серік*, канд. техн. наук, доц.; *Т.Ф. Ларіна*, д-р. екон. наук., проф.; *Н.Б. Кащена*, д-р. екон. наук., проф.

Члени оргкомітету: *Ю.С. Бездушина*, д-р екон. наук., проф.; *Т.О. Букорос*, канд. політ. наук, доц.; *С.І. Василішин*, д-р екон. наук, проф.; *В.М. Вовк*, канд. екон. наук, доц.; *Н.І. Вовчук*, представник СІМА-АІСПА; *З-М.В. Задорожний*, д-р екон. наук, проф.; *О.А. Зоріна*, д-р екон. наук, проф.; *О.М. Жданович*, начальниця редакційно-видавничого відділу ДБТУ; *В.М. Жук*, д-р екон. наук, проф.; *І. Жуховскі*, д-р інженер, проф.; *Й. Затько*, PhD, проф.; *Я.О. Ізмайлов*, д-р екон. наук, проф.; *І.Д. Лазаришина*, д-р екон. наук, проф.; *Н.О. Лоханова*, д-р екон. наук, проф.; *О.В. Манойленко*, д-р екон. наук, проф.; *О.В. Назаренко*, д-р екон. наук, проф.; *К.О. Назарова*, д-р екон. наук, проф.; *Ю.С. Нежид*, PhD; *О.О. Нестеренко*, д-р екон. наук, проф.; *Т.П. Несторенко*, канд. екон. наук, доц.; *В.С. Ніценко*, д-р екон. наук, проф.; *Нурул Мохаммад Заїд*, PhD; *В.О. Осмятченко*, д-р екон. наук, проф.; *Р.М. Остапенко*, канд. екон. наук, доц.; *А. Остенда*, PhD, проф.; *А.А. Пилипенко*, д-р екон. наук, проф.; *О.С. Прокопишин*, канд. екон. наук, доц.; *Т.О. Ставерська*, канд. екон. наук, доц.; *О.В. Чумак*, д-р екон. наук, проф.; *З. Шарлович*, канд. пед. наук, ад'юнкт; *В.П. Яковлева*, керівник відділу організації наукової роботи з науково-педагогічним персоналом та здобувачами освіти ДБТУ.

Видається відповідно до наказу в.о. ректора ДБТУ про проведення III Міжнародної науково-практичної конференції «Трансформація обліку та бізнес-консалтингу в умовах невизначеності: сучасні тренди, виклики, міжнародний досвід» (№ 01-01/413 від 03.11.2025 р.)

Конференція проводиться в межах реалізації грантового проекту Програми ЄС Еразмус+ за напрямом Jean Monnet Module «Біокластери ЄС: досвід формування та управління для забезпечення сталості українських агроєкосистем» / «EU Bioclusters: Experience of Formation and Management to Ensure Sustainability for Ukrainian Agroecosystems» – BioEFM4Agro (101176911).

Погляди та думки, висловлені в поданих матеріалах, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають погляди Європейського Союзу чи Європейської комісії. Ні Європейський Союз, ані орган, що надав грант, не несуть за них відповідальності.

Т 65 Трансформація обліку та бізнес-консалтингу в умовах невизначеності: сучасні тренди, виклики, міжнародний досвід [Електронний ресурс] : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 14 листопада 2025 р. / Держ. біотехнологічний ун-т. – Харків, 2025. – 506 с. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <http://btu.kharkov.ua/nauka/konferentsiyi/>

Збірник містить матеріали, у яких розглядаються проблеми і перспективи трансформації обліку та бізнес-консалтингу в умовах невизначеності. Представлено інновації обліково-аналітичного і фінансового забезпечення, бізнес-консалтингу та аудиту, новітні цифрові рішення та управлінські аспекти модернізації систем інформаційної підтримки менеджменту бізнес-процесів з урахуванням міжнародного досвіду та орієнтацією на стале відновлення й економічний розвиток України, її визнання світовим співтовариством.

Матеріали видано в авторській редакції мовою оригіналу. Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.

стандартизованих API для безшовного обміну хеш-посиланнями на первинні документи, а аудиторам потрібні методики тестування контролів у permissioned-мережах. Доказова база прозорості публічних торгів через блокчейн вже є: OpenMarket/СЕТАМ за перший рік після запуску технології (2017–2018) провів 66 306 аукціонів, з них 10 691 успішний, що підтверджує валідність підходу до незмінності записів [2].

Розширення цифрової екосистеми державного управління, пілотні проєкти цифрової валюти та підготовка до масштабного застосування е-аудиту формують сприятливі умови для поступової інтеграції блокчейну у корпоративні облікові процеси. На мій погляд, блокчейн не є самоціллю, проте виступає інструментом, який здатний якісно підвищити точність та доказовість облікових процедур, водночас сприяючи формуванню прозорого середовища економічної діяльності. Перспективним напрямом є дослідження можливостей смарт-контрактів у сфері внутрішнього аудиту й автоматизації контролю господарських операцій, що дозволить забезпечити новий рівень точності та відповідності облікових записів стандартам прозорості цифрової економіки.

Інформаційні джерела

1. Кабінет Міністрів України. Державний земельний кадастр перейшов на технологію Blockchain : новина на сайті Кабінету Міністрів України. – Київ, 03 жовтня 2017 р URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/250316597>
2. Міністерство цифрової трансформації України. Diia – проєкт. URL: <https://digitalstate.gov.ua/projects/govtech/diia>
3. Національний банк України. Е-гривня : цифрові гроші НБУ. – Київ, 2025. URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/e-hryvnia>

УДК: 336.2

О.В. Назаренко, д-р екон. наук, проф. (СНАУ, Суми)

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ОБЛІКОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В АДМІНІСТРУВАННІ ПДВ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ ПІДПРИЄМСТВАМИ УКРАЇНИ

Особливої актуальності в сучасних умовах набуває питання забезпечення достовірності, повноти та своєчасності відображення у бухгалтерському обліку розрахунків з Податку на додану вартість, який, незважаючи на значні макроекономічні коливання та військово-політичні виклики, продовжує відігравати ключову роль як провідний фіскальний інструмент поповнення доходів державного бюджету. Дія в Україні правового режиму воєнного стану супроводжується істотними трансформаціями у сфері податкової політики, що насамперед зачіпають механізми адміністрування ПДВ, порядок його облікового відображення та процедурний алгоритм взаємодії платників податків із

державними контролюючими органами. У таких умовах значна частина господарюючих суб'єктів стикається з об'єктивними перешкодами у забезпеченні належного функціонування власної фінансово-інформаційної інфраструктури. Обмежений доступ до інформаційно-телекомунікаційних систем, елементів електронного кабінету платника податків, електронних сервісів ДПС, а також до первинної документації, кадрових ресурсів і матеріальних носіїв інформації унеможливорює дотримання встановлених законодавством строків і процедур формування податкових зобов'язань та податкового кредиту. Унаслідок цього виникають порушення податкової дисципліни, збільшується кількість випадків несвоєчасної реєстрації податкових накладних (розрахунків коригування), що, у свою чергу, зумовлює застосування до підприємств фінансових санкцій, адміністративної відповідальності та створює підґрунтя для податкових спорів.

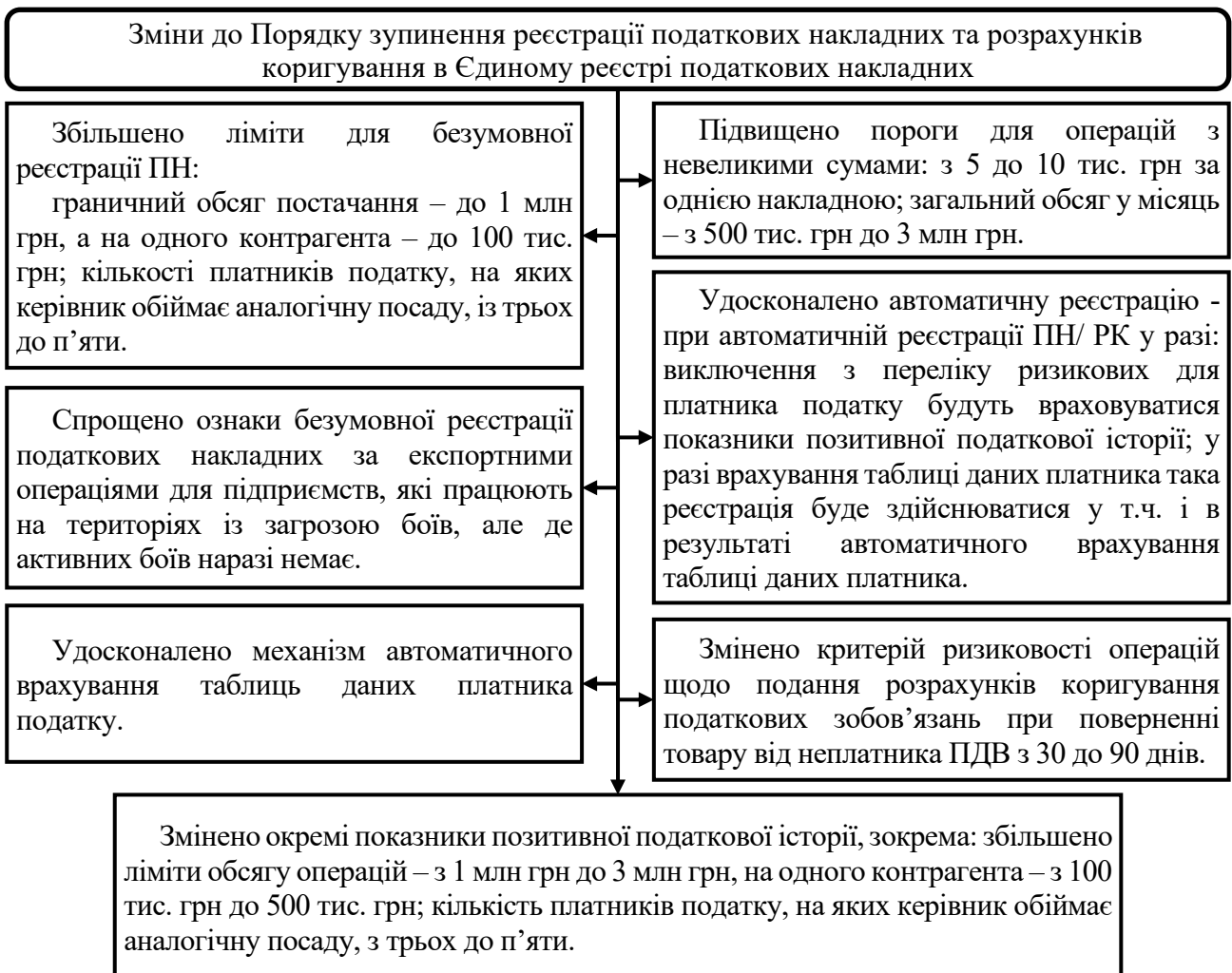

Рисунок 1 – Зміни до Порядку зупинення реєстрації податкових накладних та розрахунків коригування в ЄРПН

Джерело: узагальнено автором на підставі [3].

Вагомий внесок у розкриття теоретичних і методичних засад облікового супроводження та адміністрування ПДВ зробили такі вчені, як В.І. Бачинський, К.В. Безверхий, В.Я. Плаксієнко, О.А. Подолянчук та інші.

З 27 вересня 2025 року, набирали чинності зміни до «Порядку зупинення реєстрації податкових накладних та розрахунків коригування в ЄРПН», затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2025 року № 1048 [2]. Дані зміни являються черговим кроком держави щодо удосконалення системи адміністрування ПДВ та укріплення рівня довіри між бізнесом та державними податковими органами. Основне завдання оновленого Порядку полягає у мінімізації кількості випадків безпідставного блокування податкових накладних, а також у сприянні підвищенню прозорості та прогнозованості моніторингового процесу ризикових операцій. Метою законодавців виступила необхідність забезпечення більш справедливого балансу між нагальними потребами фіскального контролю та правами сумлінних платників податків. Основні модифікаційні складові даного Порядку представлено на рисунку 1.

У контексті розвитку системи сучасного податкового адміністрування в Україні, ці новації можна трактувати як крок до цифрової трансформації процесів контролю за ПДВ та формування найбільш сприятливого податкового середовища для чесного бізнесу.

У системі адміністрування ПДВ інститут фінансової відповідальності платників податків займає ключове місце, оскільки виконує як превентивну, так і стабілізаційну функцію у механізмі податкового контролю. Недотримання вимог чинного законодавства щодо порядку та строків реєстрації податкових накладних і розрахунків коригування, коректності визначення податкових зобов'язань, своєчасності подання податкової звітності чи її повна відсутність формують комплекс негативних наслідків. Такі порушення не лише спотворюють реальну картину фінансово-господарської діяльності окремого суб'єкта, але й безпосередньо впливають на можливість формування податкового кредиту його контрагентами, що призводить до потенційних фінансових ризиків та непрогнозованого фіскального навантаження на підприємства у ланцюгу постачання. У цьому контексті законодавець сформував багаторівневий механізм штрафних санкцій, диференційований залежно від характеру правопорушення, його масштабів, тривалості та наслідків. Податковий кодекс України встановлює персональну відповідальність за реєстрацію ПН і РК у Єдиному реєстрі податкових накладних, закріплену, зокрема, у положеннях п. 201.10 та п. 192.1 ПКУ. Такий підхід визначає чіткий розподіл обов'язків між суб'єктами податкових відносин: на постачальника покладається обов'язок здійснити реєстрацію ПН та РК, що збільшують суму компенсації вартості поставлених товарів/послуг, а також РК, які зменшують суму компенсації, якщо такі документи не підлягають наданню покупцю; на покупця покладається відповідальність за несвоєчасну або нерєєстрацію

зменшуючого РК лише у разі, якщо постачальник направив йому відповідний документ для реєстрації у встановленому порядку.

Окремої уваги заслуговує диференціація штрафних санкцій залежно від типу податкової накладної. Для так званих «звичайних» ПН, якими оформлюють операції, що оподатковуються за ставками 20%, 14% та 7%, законодавством передбачено прогресивну шкалу штрафів: чим довший період порушення, тим вищий відсоток штрафу від суми ПДВ, зазначеної в документі. Такий підхід спрямований на стимулювання платників до дотримання строків реєстрації та зменшення ризиків маніпулювання податковим кредитом.

Для «особливих» ПН (зокрема, складених відповідно до вимог п. 198.5 та п. 199.1 ПКУ, а також зведених і компенсуючих накладних) застосовується фіксований розмір штрафу – 2% від обсягу постачання, але не більше 1020 грн. Важливо, що тривалість прострочення реєстрації таких документів не впливає на розмір санкції, що підкреслює їх специфічний характер та функціональне призначення у механізмі адміністрування ПДВ.

У період дії воєнного стану законодавець передбачив тимчасове пом'якшення відповідальності за порушення строків реєстрації ПН/РК, що зумовлено об'єктивними обставинами, пов'язаними з обмеженням доступу до електронних сервісів, зниженням операційних можливостей підприємств та підвищеними ризиками ведення господарської діяльності. Відповідно, з 16 січня 2023 року застосовується модифікований підхід до визначення розміру штрафних санкцій. На сьогодні одночасно функціонують дві окремі шкали відповідальності: для ПН/РК, складених до 16.01.2023 р., діють штрафи згідно з положеннями п. 120¹.1 ПКУ; – для документів, складених після 16.01.2023 р., застосовуються зменшені штрафи, передбачені п. 90 підрозд. 2 розд. XX ПКУ [1].

Такий підхід забезпечує нормативну визначеність, враховує специфіку періоду дії військового стану та створює додаткові умови для зменшення фіскального тиску на бізнес у надзвичайних економічних умовах.

Інформаційні джерела

1. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 02.11.2025).
2. Про внесення змін до Порядку зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в ЄРПН. Постанова КМУ від 26 серпня 2025 р. № 1048. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1048-2025-%D0%BF#Text> (дата звернення: 09.11.2025).

ЗМІСТ**Секція 1****ІННОВАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ
ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ НА ШЛЯХУ ДО ЄС****Kashchena N., Ostapenko R.**

Business analysis as a driver of innovation in the sustainable development of Ukrainian enterprises

4

Nesterenko I.V.

Innovation as a determinant of economic development in the European Union countries

8

Vasylishyn S.

Transformation of business entities' reporting in Ukraine under European integration conditions

12

Vovk V., Taşdöken Ö., Bölük G., Stratan A., Polcyn. J.

Integrating circular economy principles into business management: global trends and analytical insights

16

Yurieva I.A.

Innovative transformations of accounting and analytical support in anti-crisis cash flow management

19

Азаренков Г.Ф.

Напрями трансформації обліково-аналітичного консалтингу в умовах економіки знань

22

Акімова Н.С., Янчева Л.М.

Оцінка зобов'язань і активу з права користування відповідно до МСФЗ 16 «Оренда»

25

Бігдан І.А., Садонцев О.Ю.

Облік і оподаткування діяльності ФОП: практичні аспекти

28

Беженар А.Ю.

Штучний інтелект у бухгалтерському обліку України: розвиток практик, законодавчі прогалини та проблема підготовки фахівців

31

Бірченко Н.О.

Цифрові інструменти та аналітичні платформи для модернізації обліку в умовах євроінтеграції

33

Богомаз О.П.

Трансформація системи бухгалтерського обліку підприємства у фокусі цілей сталого розвитку

35

Вдовіна Ю.О.

Інноваційна активність промислових підприємств України та її взаємозв'язок із медичною сферою: таксономічний аналіз в розрізі регіонів 39

Воляк Л.Р.

Роль digital-аналітики у трансформації управлінських процесів аграрного бізнесу 42

Гарасимків Ю.Л., Чуба Д.С.

Методика аналізу даних фінансової звітності для прийняття управлінських рішень 45

Герасименко Ю.С.

Сучасні тенденції розвитку ринку праці України: вплив інноваційних технологій на попит на кваліфікованих робітників 46

Говоруха В.М.

Концепція Lean-accounting: сутність та роль в системі стратегічного управлінського обліку 48

Гросул А.В.

Методологія вимірювання та інтеграція в систему управлінського обліку цифрових метрик конкурентоспроможності 51

Єремян О.М.

Впровадження МСФЗ 18 «Подання та розкриття інформації у фінансовій звітності»: проблемні питання та перспективи 54

Москалюк Г.О., Жепко К.О.

Особливості обліку та оподаткування неприбуткових організацій в умовах воєнного стану 56

Калайтан Т.В.

Сучасні виклики для менеджменту готелів 59

Кармазін В.А.

До питання актуальності наукових досліджень системи ризик-орієнтованого аудиту фінансової звітності 61

Кащена Н.Б.

Методичний інструментарій моделювання бізнес-процесів економіки сталого розвитку 63

Кащена Н.Б., Сердюк А.В.

Методичні аспекти аналізу фінансової звітності фермерських господарств 66

Крамаренко К.М., Лисовський М.В.

Напрямки трансформації обліково-аналітичного забезпечення діяльності бюджетних установ 69

Лазаришина І.Д. Трансформація підходів до аналітичної функції в управлінні бізнесом	71
Леун С.Є., Лабунська С.В. Аудит та оптимізація енергетичних витрат у структурі собівартості овочевої продукції в умовах енергетичної кризи	73
Лисенко А.М. Оцінка ефективності управління власним капіталом підприємств первинного сектору економіки з виробництва продовольчих та сировинних товарів	76
Ляпун О.М. Інтегрований облік в парадигмі цифрової трансформації	79
Макарович В.К., Ганусич В.О. Використання штучного інтелекту для інтеграції обліку та фінансового прогнозування в умовах цифрової трансформації бізнесу	82
Меліхова Т.О., Меліхов Є.В., Дорошенко П.В. Удосконалення організаційно-методологічних аспектів обліку адміністративних витрат підприємства	85
Михайленко А., Маслак Ю. Застосування технології блокчейн у бухгалтерському обліку	90
Назаренко О.В. Організаційно-облікові трансформації в адмініструванні ПДВ за сучасних умов ведення бізнесу підприємствами України	92
Назарова І.Я., Павлосюк В.В. Ключові напрями формування та реалізації концепції розвитку бухгалтерського обліку в Україні	96
Нежид Ю.С. Суб'єктна ідентифікація природного та людського капіталу як основа інноваційного розвитку обліково-інформаційного забезпечення управління бізнесом в умовах євроінтеграції	98
Овсюк Н.В. Аспекти формування фінансової звітності суб'єктів господарювання за МСФЗ	101
Осмятченко В.О. SAP Business One як альтернатива російському програмному забезпеченню для обліку та управління підприємством	103
Поливана Л.А., Погорєла А.О., Тюпа М.О. Методичні основи оцінки якості аудиту розрахункових операцій на банківських рахунках підприємства	105

Наукове електронне видання
Можна використовувати в локальному та мережному режимах

**ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКУ ТА БІЗНЕС-КОНСАЛТИНГУ
В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ:
СУЧАСНІ ТРЕНДИ, ВИКЛИКИ, МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції

14 листопада 2025 р.

Видано в авторській редакції

Відповідальні за випуск: Н.Б. Кащена
О.М. Жданович
Комп'ютерна верстка: Н.Б. Кащена
Р.М. Остапенко
Техн. редактор Л.Ю. Кротченко

Підп. до друку 07.11.2025 р. Об'єм даних 3,23 Мб.

Державний біотехнологічний університет
Вул. Алчевських, 44, Харків, 61002